

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 1. 2025, sp. zn. 27 Cdo 3120/2023, ECLI:CZ:NS:2025:27.CDO.3120.2023.1

Číslo: 59/2025

Právní věta:

Pro posouzení, zda smlouva o převodu podílu byla opatřena „úředním ověřením podpisu“ společníka ve smyslu § 209 odst. 2 z. o. k., respektive jej nahrazujícím prohlášením o pravosti podpisu podle § 25a zákona o advokacii, není významné, že advokát, jenž takto ověřil podpis zástupce společníka, byl současně zástupcem nabyvatele.

Absence úředního ověřením podpisu na smlouvě o převodu podílu nenarušuje veřejný pořádek a nezakládá tak její absolutní neplatnost.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 08.01.2025

Spisová značka: 27 Cdo 3120/2023

Číslo rozhodnutí: 59

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Advokát, Kárná odpovědnost, Neplatnost smlouvy, Podíl v obchodní korporaci (převod)
[Obchodní korporace]

Předpisy: § 19 zákona č. 85/1996 Sb.

§ 209 odst. 2 z. o. k.

§ 25a odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb.

§ 25a odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb.

§ 25a odst. 6 zákona č. 85/1996 Sb.

§ 582 o. z.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání navrhovatelky zrušil usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 23. 5. 2023, sp. zn. 7 Cmo 56/2021, jakož i usnesení Městského soudu v Praze ze dne 20. 8. 2020, sp. zn. 73 Cm 32/2016, a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Návrhem doručeným Městskému soudu v Praze dne 24. 3. 2016 se navrhovatelka domáhá vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady společnosti V Jirchářích 4 s. r. o. (dále jen „společnost“) ze dne 11. 3. 2016.

2. Městský soud v Praze usnesením ze dne 20. 8. 2020, č. j. 73 Cm 32/2016-274, návrh zamítl (výrok I.) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok II.).

3. Soud prvního stupně vyšel z toho, že:

1) Společnost ARNAG SE (jako převodce) uzavřela s navrhovatelkou (jako nabyvatelem) dne 28. 1. 2016 smlouvu o převodu podílu (o velikosti 17,5 %) ve společnosti.

2) Za ARNAG SE smlouvu podepsal JUDr. Vladimír Jašek, Ph.D., LL.M. (dále jen „V. J.“), jako člen jejího představenstva. Jeho podpis byl úředně ověřen notářskou tajemnicí A. M. (jež k tomu byla pověřena notářkou L. V.).

3) Za navrhovatelku smlouvu podepsal její jednatel Ing. Vladimír Maršík, Ph.D. (dále jen „V. M.“). Jeho podpis ověřil (jako advokát) V. J.

4) Smlouva byla doručena společnosti (V. J. jakožto jejímu likvidátorovi) a navrhovatelka byla dne 26. 2. 2016 zapsána do obchodního rejstříku jako společník společnosti.

4. Na takto ustaveném základě soud prvního stupně uzavřel, že navrhovatelce nesvědčí právo domáhat se určení neplatnosti napadeného rozhodnutí, neboť se nestala společníkem společnosti.

5. Soud prvního stupně, odkazuje na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 5. 2007, sp. zn. [29 Odo 894/2006](#), a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2004, sp. zn. [30 Cdo 1412/2004](#), vyložil, že „smyslem a účelem požadavku úředního ověření podpisů je dosažení vyšší míry právní jistoty. Toho je při úředním ověření podpisu dosaženo tak, že k podpisu je připojena doložka potvrzující, o čí podpis se jedná. Úřední ověření podpisu, neboli též legalizace, je totiž postup podle § 10 odst. 1 a § 11 odst. 1 zákona č. 21/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o ověřování“), kdy je podpis prováděn za přítomnosti třetí osoby, a to poté, co podepisující osoba prokáže této třetí osobě svou totožnost. Imanentní tomuto postupu přitom je, aby tato třetí osoba byla nestranná a aby neměla žádný zájem na právním jednání, kterého se úřední ověření podpisu týká, neboť právě tato nestrannost a tato absence zájmu dává záruku řádného průběhu úředního ověření podpisu. Připuštěním opačného závěru by se podle soudu prvního stupně „zcela vytratil smysl a účel institutu úředního ověření podpisu a z celého postupu by se stala pouhá formalita bez obsahu; jde přitom zcela zjevně o závěr absurdní“.

6. V. J., který smlouvu podepsal za druhou stranu, nebyl nestrannou osobou, a tudíž nebyl ani jako advokát oprávněn ověřit podpis V. M., jednatele navrhovatelky. Uzavřená smlouva tak postrádá ověření podpisu jednatele navrhovatelky a je z tohoto důvodu (pro nedodržení zákonem předepsané formy) neplatná.

7. Vrchní soud v Praze v záhlaví označeným usnesením k odvolání navrhovatelky rozhodnutí soudu prvního stupně potvrdil (první výrok) a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (druhý výrok).

8. Odvolací soud po obsáhlé rekapitulaci dosavadního průběhu řízení přisvědčil skutkovým i právním závěrům soudu prvního stupně. Jednání V. J. spočívající v ověření podpisu jednatele navrhovatelky V. M. bylo podle odvolacího soudu učiněno ve střetu zájmů a nemá tak účinky úředního ověření podpisu.

II. Dovolání

9. Proti rozhodnutí odvolacího soudu podala navrhovatelka dovolání, jehož přípustnost opírá o § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“), majíc za to, že rozhodnutí závisí na vyřešení otázek hmotného práva, jež v rozhodovací praxi odvolacího soudu dosud nebyly vyřešeny (otázky 1 až 5), příp. při jejichž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu (otázky 6 a 7), a sice:

1) zda je možné, aby advokát učinil prohlášení o pravosti podpisu protistrany na listině, kterou zároveň sám podepisuje jako statutární orgán druhé smluvní strany,

2) zda je takový postup v souladu se zákonem o ověřování, zákonem č. 85/1996 Sb., o advokacii, a usnesením představenstva České advokátní komory č. 4/2006 Věstníku České advokátní komory (dále jen „usnesení ČAK“),

3) zda trpí taková listina nedostatkem formy úředně ověřeného podpisu ve smyslu ustanovení § 582 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“),

4) zda je možné na prohlášení advokáta o pravosti podpisu na listině vztáhnout ustanovení § 53 odst. 1 písm. b) zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád),

5) zda je možné použít ustanovení jiného právního předpisu než zákona o advokacii, usnesení ČAK a případně zákona o ověřování k dovození případného střetu zájmů advokáta,

6) zda může prohlášení advokáta o pravosti podpisu, které je v souladu s příslušnými ustanoveními zákona o advokacii (§ 25a a § 25b) a usnesením ČAK (čl. 3 až 9), zároveň být v rozporu se zákonem podle § 580 o. z., resp. zjevně narušovat veřejný pořádek ve smyslu § 588 o. z. (pro střet zájmů ověřující osoby), a

7) jaký vliv má na toto posouzení § 574 o. z.

10. Dovolatelka je přesvědčena, že soudy posoudily otázku platnosti smlouvy, a tudíž i otázku aktivní věcné legitimace dovolatelky, nesprávně. Navrhuje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí (spolu s rozhodnutím soudu prvního stupně) zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

11. Dovolatelka nesouhlasí se závěrem soudu prvního stupně, podle něhož je třeba, aby se na úředním ověření podílela třetí osoba, přičemž namítá, že takový popis postupu nevychází ani ze zákona, ani z judikatury. Odvolacímu soudu pak vytýká, že svoji argumentaci založenou na střetu zájmů neopřel o žádné zákonné ustanovení, natož pak o judikaturu vyšších soudů.

12. Jde-li o smysl a účel požadavku na úřední ověření podpisu stran smlouvy o převodu podílu ve společnosti s ručením omezeným, poukazuje dovolatelka na (soudem prvního stupně zmíněné) usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. [29 Odo 894/2006](#), zdůrazňujíc, že sám podpis smlouvy ani obsah této smlouvy nebyl nikým zpochybňován. Žádná z okolností, představujících překážku pro ověření podpisu advokátem a vypočtených v článku 3 usnesení ČAK nenastala.

13. Závěr o neplatnosti smlouvy o převodu podílu odporuje podle dovolatelky jak usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. [30 Cdo 1412/2004](#), a ze dne 26. 3. 2019, sp. zn. [27 Cdo 4808/2017](#) (podle něhož je k řádnému ověření podpisů třeba, aby prohlášení advokáta o pravosti podpisu obsahovalo všechny náležitosti uvedené v § 25a odst. 2 zákona o advokacii), tak i usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2014, sp. zn. [29 Cdo 3919/2014](#) (uveřejněnému pod číslem 43/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek; dále jen „R 43/2015“), podle kterého vede nedodržení zákonem stanovené

formy právního jednání k jeho neplatnosti pouze tehdy, vyžaduje-li to smysl a účel požadavku na určitou formu.

III. Přípustnost dovolání

14. Dovolání bylo podáno včas, osobou oprávněnou, splňující podmínku podle § 241 odst. 1 o. s. ř.; dovolací soud se proto zabýval jeho přípustností.

15. Dovolatelka (posuzováno podle obsahu dovolání) přdestírá Nejvyššímu soudu otázku, zda lze na prohlášení o pravosti podpisu zástupce jedné strany smlouvy o převodu podílu ve společnosti s ručením omezeným, učiněné advokátem podle § 25a zákona o advokacii, hledět tak, jako by nebylo učiněno, jenom proto, že tentýž advokát byl současně zástupcem druhé strany smlouvy, a zda tato okolnost způsobuje absolutní neplatnost smlouvy pro nedostatek formy.

16. Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř. pro řešení této otázky, neboť napadené rozhodnutí na jejím posouzení závisí a současně jde o otázku, jež dosud nebyla v judikatuře Nejvyššího soudu vyřešena.

IV. Důvodnost dovolání

17. Dovolání je důvodné.

18. S ohledem na okolnosti projednávané věci je pro další úvahy Nejvyššího soudu rozhodný především zákon o advokacii ve znění účinném do 30. 6. 2022 a zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) [dále jen „z. o. k.“], ve znění účinném do 31. 12. 2020.

19. Podle § 209 odst. 2 z. o. k. je převod podílu vůči společnosti účinný doručením účinné smlouvy o převodu podílu s úředně ověřenými podpisy.

20. Podle § 25a odst. 1 zákona o advokacii je advokát oprávněn nahradit úřední ověření podpisu vyžadované zvláštními právními předpisy svým prohlášením se stejnými účinky, pokud advokát listinu sám sepsal nebo ji jednající osoba před advokátem vlastnoručně podepsala.

21. Podle § 25a odst. 6 zákona o advokacii podrobnosti o povinnostech advokáta a advokátního koncipienta podle předchozích odstavců stanoví stavovský předpis.

22. Z čl. 3 odst. 2 usnesení ČAK se podává, že prohlášení nelze učinit:

a) na listině, která neobsahuje žádný text,

b) na listině, která je sepsána v jiném než českém nebo slovenském jazyce, není-li současně předložena v úředně ověřeném překladu do jazyka českého nebo slovenského; to neplatí, pokud advokát nebo jeho zástupce podle čl. 4 ovládá jazyk, v němž je listina sepsána,

c) ohledně vlastního podpisu advokáta, jeho zástupce podle čl. 4 a podpisů osob advokátovi nebo jeho zástupci blízkých,

d) nepředloží-li jednající osoba k prokázání své totožnosti platný doklad podle čl. 7 odst. 1,

e) nelze-li zjistit totožnost jednající osoby podle čl. 7 odst. 1.

23. Podle § 19 odst. 1 písm. e) zákona o advokacii je advokát povinen poskytnutí právních služeb odmítnout, jestliže zájmy toho, kdo o poskytnutí právních služeb žádá, jsou v rozporu se zájmy advokáta nebo osoby advokátovi blízké.

24. Podle § 582 o. z. není-li právní jednání učiněno ve formě ujednané stranami nebo stanovené zákonem, je neplatné, ledaže strany vadu dodatečně zhojí.

25. Vyžadují-li právní předpisy „úřední ověření podpisu“, je podle § 25a zákona o advokacii advokát oprávněn nahradit takový požadavek svým prohlášením, které má stejné účinky jako „úřední ověření podpisu“, a to za předpokladu (podle § 25a odst. 1 zákona o advokacii, v rozhodném znění), že advokát listinu sám sepsal nebo ji jednající osoba před advokátem vlastnoručně podepsala.

26. I když prohlášení advokáta o pravosti podpisu, které má předepsané náležitosti, má stejné právní účinky jako úřední ověření podpisu vyžadované zvláštními právními předpisy, nejde (na rozdíl od legalizace učiněné notářem podle notářského řádu či ověřovacími osobami u krajských úřadů, obecních úřadů a újezdních úřadů podle zákona o ověřování) o veřejnou listinu ve smyslu § 567 o. z. či § 134 o. s. ř., neboť ji nevydává orgán veřejné moci v mezích své pravomoci ani ji za veřejnou listinu neprohláší zákon (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 10. 2012, sp. zn. [21 Cdo 3461/2011](#), či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2019, sp. zn. [20 Cdo 3284/2018](#), a ze dne 11. 8. 2020, sp. zn. [30 Cdo 4218/2019-II](#)).

27. Je-li prohlášení o pravosti podpisu jiné osoby učiněno advokátem a má-li všechny náležitosti stanovené § 25a odst. 2 zákona o advokacii, nahrazuje takové prohlášení úřední ověření podpisu vyžadované zvláštními právními předpisy (usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. [27 Cdo 4808/2017](#)).

28. Požadavek soudů nižších stupňů, podle něhož smí prohlášení o pravosti podpisu postupem podle § 25a zákona o advokacii učinit toliko osoba nestranná, nelze ze zákona dovodit. Naopak, ze samotného rozhodného znění § 25a odst. 1 zákona o advokacii je zjevné, že zákonodárce vycházel z toho, že prohlášení o pravosti podpisu bude činit advokát, který poskytuje v dané věci právní služby (viz předpoklad „pokud advokát listinu sám sepsal“), jejichž standardní součástí je i zastupování klienta. Takto obecně formulovaný požadavek pak neklade ani stavovský předpis České advokátní komory.

29. Nehledě k řečenému nelze souhlasit ani s obecným závěrem, z něhož soudy nižších stupňů *implicite* vyšly a podle kterého by případné porušení povinností plynoucích ze zákona o advokacii či ze stavovských předpisů ze strany advokáta při prohlášení o pravosti podpisu mělo vést k automatickému závěru o absenci takového prohlášení (z něhož pak soudy dovodily i závěr o absolutní neplatnosti smlouvy o převodu podílu pro nedostatek formy – absenci úředního ověření podpisu). Takový závěr představuje nepřiměřený zásah do právní jistoty všech, kteří se na prohlášení o pravosti podpisu (učiněné advokátem a mající všechny zákonné náležitosti) spolehli, aniž by měli reálnou možnost posoudit, zda advokát při jeho učinění postupoval v souladu s profesními předpisy (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 7. 2010, sp. zn. [20 Cdo 2332/2008](#)).

30. Odvolacímu soudu lze současně vytknout, že v rozporu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2014, sp. zn. [29 Cdo 3919/2014](#), a rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 10. 6. 2020, sen. zn. [31 ICdo 36/2020](#), uveřejněná pod čísly 43/2015 a 104/2020 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek; dále jen „R 43/2015“ a „R 104/2020“) neposuzoval, zda smysl a účel požadavku § 209 odst. 2 z. o. k. na úřední ověření podpisu smluvních stran vyžaduje, aby jeho nedodržení bylo stiženo neplatností smlouvy, a to dokonce neplatností absolutní.

31. Smyslem a účelem požadavku na legalizaci podpisu stran smlouvy o převodu podílu ve

společnosti s ručením omezeným (jenž není představován kmenovým listem) je zajištění vyšší míry právní jistoty jak společnosti, tak i ostatních společníků, o tom, jaký podíl je převáděn, kdo jej převádí a kdo je nabyvatelem podílu.

32. Obecně sice platí, že právní normy chránící právní jistotu třetích osob patří mezi právní normy chránící veřejný pořádek (srov. např. [R 104/2020](#)), nicméně při posuzování právních důsledků nedodržení požadavku na legalizaci podpisu smlouvy o převodu podílu nelze přehlédnout, že ochrana společnosti i ostatních společníků je zajištěna již úpravou účinnosti smlouvy vůči společnosti. Dokud není společnosti doručena smlouva s úředně ověřenými podpisy, nestane se nabyvatel společníkem (srov. k tomu blíže např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 5. 2022, sp. zn. [27 Cdo 1018/2021](#)). Není tudíž důvodu sankcionovat absenci úředního ověření podpisu na smlouvě absolutní neplatností pro narušení veřejného pořádku (§ 588 o. z.). Současně platí, že smlouva o převodu podílu není právním jednáním ve smyslu § 6 odst. 1 z. o. k. (srov. naposledy citovaný rozsudek Nejvyššího soudu).

33. Relativní neplatnosti smlouvy se žádná ze stran smlouvy nedovolala; pro posouzení projednávané věci tudíž není významné, zda a za jakých okolností by tak mohla některá ze stran smlouvy učinit (pokud by smlouva nebyla uzavřena v zákonem předepsané formě).

34. Nejvyšší soud uzavírá, že pro posouzení, zda v projednávané věci byla smlouva o převodu podílu opatřena „úředním ověřením podpisu“ zástupce dovolatelky ve smyslu § 209 odst. 2 z. o. k., resp. jej nahrazujícím prohlášením o pravosti podpisu podle § 25a zákona o advokacii, není významné, že advokát, jenž takto ověřil podpis zástupce dovolatelky, byl současně zástupcem druhé smluvní strany. Opačný názor odvolacího soudu není správný.

35. Jelikož právní posouzení věci odvolacím soudem není (co do řešení dovoláním otevřené otázky) správné a dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř. byl uplatněn právem, Nejvyšší soud, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), napadené usnesení odvolacího soudu podle § 243e odst. 1 o. s. ř. zrušil. Protože důvody, pro které nemohlo obstát rozhodnutí odvolacího soudu, dopadají i na usnesení soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud i je a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta druhá o. s. ř.).

36. Právní názor Nejvyššího soudu je pro soudy nižších stupňů závazný (§ 243g odst. 1 část věty první za středníkem, § 226 o. s. ř.).